

Foto Anaïs López

Ik doe als laatste het licht uit

Zo blijft Gwendolyn Masin geïnspireerd

► Gwendolyn Masin (33) is een Nederlands-Hongaars-Iers-Zwitserse violist.

► Deze achtergrond en haar reizende bestaan klinken door in haar spel.

Door TOM ROODUIJN

„Zodra ik in Nederland kom, gaat er een knop om”, zegt Gwendolyn Masin (33). „Dan denk ik Nederlands, droom ik Nederlands. Ik zoek zo snel mogelijk familie op en geniet van Nederlandse kost.” De violiste was even in haar geboorteland. Vorige maand speelde ze violsonates van Brahms, Ravel en Debussy in de Lutherse Kerk in Utrecht en ze gaf er een masterclass op het conservatorium. Masin, dochter van een Hongaars-Nederlands violistenechtbaar, leidt net als haar ouders een reizend bestaan.

Op haar zesde verhuisde het gezin Masin naar Kaapstad, vier jaar later naar Dublin. Maar de band bleef met het land waarvan ze officieel onderdaan is. Gwendolyn Masin kreeg vanaf haar twaalfde les van de vermaarde violist Herman Krebbers, waarvoor ze maandelijks naar Nederland reisde. Haar ouders formeerden met Nederlandse musici het Kern Ensemble, waarmee ze door Europa, Zuid-Amerika en de Sovjet-Unie trokken.

„Voor sommigen ben ik een 'exotisch geval': een Nederlands-Hongaars-Iers-Zwitserse violiste”, zegt Masin. „Terwijl die geografische achtergrond er voor mij al lang niet meer toe doet. Net als de mensen en culturen die ik op reis leerde kennen, klinkt mijn achtergrond door in mijn spel. En in de manier waarop ik les geef. Mijn passie is mijn vak. Ik ben het gelukkigst met mijn viool in de hand.”

Behalve als soliste is Gwendolyn Masin actief als artistiek leider van het *Gaia Festival voor kamer-muziek*, dat dit jaar van 5 tot 15 mei in het Zwitserse Thun wordt gehouden. Daarnaast is zij de auteur van *Michaela's Music House, The Magic of the Violin*, een speels leerboek voor violisten. Ze geeft concerten en ook les en masterclasses in Europa en Noord-Amerika. Thuis is ze afwisselend in Bern, Boedapest en Dublin.

„Mijn familie van musici, verhalenvertellers en pedagogen heeft mij altijd gestimuleerd mijn fantasie te gebruiken en te doen waar mijn hart naar uitging. Ik voelde mij altijd aangetrokken tot muziek, waardoor de uitvoerder zowel als de luisteraar in vervoering kan worden gebracht. Het is inspirerend als ik door muziek word begrepen of een ander begrijp.”

Het lag met zo'n achtergrond voor de hand in de muziek te gaan.

„Op mijn derde begon ik met pianospelen. Dat kwam door mijn grootmoeder in Hongarije. We bezochten haar elke zomer. Dan was haar muziekschool gesloten. Ze speelde tot laat in de nacht Liszt, Chopin, Schumann. In het donker, ze kende de muziek uit haar hoofd. Ik lag in mijn bed en vond het prachtig. Het was magie.

Ik viel in slaap en de muziek begeleidde mijn dromen.”

Hoe kwam je bij de viool terecht?

„Een piano is een statisch instrument, besefte ik. Je kunt zelf wel bewegen, maar het beweegt niet mee. Met een piano kun je niet dansen. Als mijn ouders thuis repeteerden, bewoog hun instrument vloeiend mee. Dat wilde ik ook. Op mijn vijfde verjaardag kreeg ik een kleine viool. Ik had daar heel lang om gezeurd. Net als Michaela in mijn boek.

„Mijn ouders en hun hele wereld vormden natuurlijk mijn voorbeeld. Mijn vader was concertmeester en mijn moeder altviolist van het Amsterdams Philharmonisch Orkest. Ik ging mee naar repetities in het Concertgebouw. Net op het moment dat dirigent Kurt Sanderling iets aan het orkest ging uitleggen, liet ik mijn teddybeer van het balkon vallen. In

eigen handschrift ontwikkelde.”

Is het Gaia Festival ook ontstaan uit het idee dat het ideale kamer-muziekfestival nog niet bestond?

„Wij musici waren ooit van een kinderlijke onschuld en spontaniteit. Dat verdween van lieverlede, onder druk van deadlines. Hoe kun je muziek maken als je nauwelijks de tijd hebt die zelf te ondergaan? Op dit festival hebben de musici weer de tijd – en daarvoor plezier. Dat klinkt door in de concerten, openbare repetities en masterclasses. Musici verbinden zich met elkaar en het publiek, dat een haast persoonlijk optreden ervaart. Door het publiek op een natuurlijke, spannende manier bij de muziek te betrekken, doorbreek ik een onzichtbare muur.”

Die er bij andere festivals wel is?

„Dit is niet het zoveelste festival voor de massa. Ik doe graag iets van betekenis. Ik zoek niet naar een thema. Ik kijk naar overeenkomsten tussen uiteenlopende composities en componisten en hun wederzijdse beïnvloeding. In een mix van bekende werken en zelden uitgevoerde parels. En elk jaar de première van een nieuwe compositie. Ik breng uiteenlopende musici bij elkaar, waardoor een bijzondere chemie ontstaat.”

Hoe zwaar is de spanning van het altijd maar reizen en steeds opnieuw een uiterste prestatie moeten leveren?

„Het is belangrijk eerlijk tegenover jezelf te zijn. Je moet je geestelijke en lichamelijke reserves niet overschatten. Het reizen op zichzelf is niet ongezond. Of ik nou thuis of in de trein een stuk instudeer, maakt niet uit. Voor mijn dierbaren is het zwaarder. Die vinden al mijn komen en gaan soms wel moeilijk. Ik ben me wel zeer bewust van het verstrijken van de tijd – en gebruik die zo goed mogelijk.

„Ik kan mij slecht aanpassen aan anderen, door het uitputtende schema van repetities en optredens. Dat vind ik wel eens moeilijk. Fysiek is het vooral zwaar door de constante slaaptkort. Ik ben meestal degene met de meeste energie – wat mooi is als je tot diep in de nacht met collega's aan het werk bent. Dat kan heel bevredigend zijn, maar ook, als je altijd als laatste het licht uit doet, leiden tot gevoelens van eenzaamheid en melancholie.”

Het is ook de ervaring, zoals veel musici, van het 'sublieme moment', en in het spel boven jezelf uit treden?

„Ja, voor het eerst op mijn zeventiende. Ik speelde Brahms' vioolconcert, met het symfonieorkest van Ierland. Twee dagen voor de uitvoering overleed plotseling een dierbare vriend. Stilzwijgend droeg ik dit concert aan hem op. Tijdens de uitvoering zag ik mezelf spelen. Ik herinner me het publiek; dat sommigen geen stoel konden vinden en in het gangpad stonden of zaten. Ik zag de hoeken van de zaal, de overgang van de muren naar het plafond – alles vanuit vogelperspectief. En de hele avond zag ik daar voor mij geestesooig die vriend.”

► Lees meer op gaia-festival.com en michaelasmusichouse.com

Een werkweek als deze

Maandag Reis van Bern naar Boedapest. Eten met vrienden in de open lentelucht bij favoriet restaurant.

Dinsdag Repetitie met Hongaarse pianist voor uitvoering morgen.

Woensdag Vroeg op, ideeën uitwisselen per telefoon. Zorgen over gammel podium van vanavond.

Donderdag Repeteren met vrienden van het Hongaars Philharmonisch.

Vrijdag Na de repetitie een nacht-wandeling door Boedapest. Doen alsof de Opera ons zomerhuis is.

Zaterdag Breng na de brunch vrienden naar het vliegveld. 's Avonds luisteren naar opnamen van mijn concert. Val lezend in slaap.

Zondag Met een vriend de hele dag repeteren, daarna ontspannen in de Rudas mineraalwaterbaden.

de stilte klonk ineens een harde plof. Het hele orkest begon te lachen. Ik heb toen maar hard meegelachen.”

Hoe ontstond het idee voor een boek?

„Ik begon al jong met lesgeven. Ik ontdekte dat leerlingen het leuk vonden wanneer fictieve figuren meegingen op hun muzikale ontdekkingsreis. Michaela's Music House is voor vioolstudenten én hun leraren en ouders. Michaela neemt ze voorzichtig bij de hand naar de onbekende, grenzeloze wereld van de viool. Als je wilt excelleren, kom je altijd jezelf tegen. Dat leidt tot frustraties. Met mijn methode ontwikkel je de nieuwsgierigheid en de motivatie waarmee je die problemen kan overwinnen.”

Maakte je het boek ook omdat je zelf geen goede lesboeken had?

„Ik had de mazzel dat ik geweldige, gedreven docenten had. Maar de vioolstudieboeken waren gortdroog. Ik kan mij voorstellen dat leerlingen bij bijvoorbeeld een exegese over ornamentiek in de barokmuziek snel glazig gaan kijken. Kennis leidt vaak alleen maar tot meer vragen. Ik probeer ze de theorie te laten vergeten, de viool te laten zingen. Ze moeten putten uit hun eigen verbeelding en zo hun